«Նոր ժամանակի կրթություն» ՀԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ

Ա Վ Ա Ր Տ Ա Կ Ա Ն Հ Ե Տ Ա Զ Ո Տ Ա Կ Ա Ն Ա Շ Խ Ա Տ Ա Ն Ք

Հետազոտության թեման՝ **Գործնական աշխատանքների իրականացումը մայրենի առարկայի դասավանդման ընթացքում**

Առարկան՝ **Դասվար**

Հետազոտող ուսուցիչ՝ **Անգին Ներսիսյան**

Ուսումնական հաստատություն՝ **Վ. Բազմաբերդի հիմնական դպրոց**

Երևան 2022

Բովանդակություն

Ներածություն-- 3

Գործնական աշխատանքների իրականացումը մայրենի առարկայի
դասավանդման ընթացքում--- 5

Եզրակացություն--- 15

Օգտագործված գրականության ցանկ-- 16

Ներածություն

Մարդուն անընդհատ սովորեցնելով յուրացնել պատրաստի գիտելիքներ՝ հնարավոր է բթացնել նրա ստեղծագործական ընդունակությունները, մոռացնել տալ ինքնուրույն մտածելը:

Դիստերվեգ

Հանրակրթության դերը մեծ մասամբ պայմանավորված է նրա գործնական- կիրառական նշանակությամբ։Ժամանակակից պայմաններում ուսուցման կարևոր նպատակներից է աշակերտին սովորեցնել ձեռք բերած գիտելիքներն ու կարողությունները կիրառել կյանքում հանդիպող տարբեր գործնական խնդիրներ լուծելիս։

Գործնական *անվանենք սովորողների կողմից կատարվող այն աշխատանքները, որոնք վերաբերում են նրանց ձեռք բերած գիտելիքների, կարողությունների ու հմտությունների գործնական կիրառություններին։*

Գործնական աշխատանքների հիմնական ***նպատակներն ու խնդիրներն*** *են.*

.ձևավորել և զարգացնել սոցիալական հմտություններ

.մատուցել կիրառման համար անհրաժեշտ տեսական և գործնական նյութ

.նպաստել անհատի ինքնադրսևորմանը,կենսագործունեությանը և կրթության շարունակականության ապահովմանն ուղղված հմտությունների զարգացմանը։

Գործնական աշխատանքների ընթացքում պետք է իրականացվեն այնպիսի գործողություններ, ինչպիսիք են գիտելիքների որոնումը, դրանց իմաստավորումը, ամրապնդումը, կարողությունների և հմտությունների ձևավորումը և զարգացումը, գիտելիքների ընդհանրացումը և համակարգումը։

Սովորողներին ներկայացվող չափորոշչային և ծրագրային պահանջների համաձայն՝ մայրենիից նախատեսվում են տարբեր բնույթի ու տիպի գործնական աշխատանքներ.

.պատմության գծապատկերի կազմում՝ նախադասությունների համար գունային բաժանումներով,

.բառերի, վանկերի կազմության գծապատկերներ,

.տեքստի սխալների ուղղում, խառնված հերթականության շտկում,

.գործնական գրություններ՝ նամակ, հասցե, հայտարարություն,

.տեքստի նկարազարդում

.գովազդային վահանակ, դասարանական թերթ ստեղծելու և ձևավորելուաշխատանքներ,

.տեքստի նկարազարդում,

.հեքիաթների հորինում, ինքնաշեն գրքերի նկարազարդում,

.զանազան տեղեկատվական աղբյուրներից (բառարաններ, մանկական հանրագիտարաններ, ուսումնական ձեռնարկներ) որոնել, գտնել տեղեկություններ առաջադրված հարցերին պատասխանելու համար։

Գործնական աշխատանքների կատարման ընթացքում անհրաժեշտ է պահպանել հետևյալ կանոնները.

1.Ցանկացած գործնական աշխատանք պետք է ունենա կոնկրետ նպատակ։

2.Գործնական աշխատանքի ընթացքում երեխաները պետք է կարողանան կիրառել իրենց՝ մինչ այդ յուրացրած գիտելիքներն ու կարողությունները։

3.Յուրաքանչյուր աշակերտ պետք է իմանա կատարման ընթացքը և պետք է յուրացնի ինքնուրույն գործելու հնարքները։

4.Գործնական աշխատանքը պետք է համապատասխանի սովորողների կարողություններին։

5.Գործնական աշխատանքի ընթացքում ստացված արդյունքները կամ եզրահանգումները պետք է կիրառվեն ուսումնական գործընթացում։

6.Անհրաժեշտ է ապահովել տարբեր տեսակի գործնական վարժությունների համադրումը։

7.Գործնական աշխատանքի բովանդակությունն ու քայլաշարը պետք է հետաքրքրություն առաջացնեն։

8.Գործնական աշխատանքը պետք է ապահովի սովորողների ճանաչողական տրամաբանական կարողությունների զարգացումը։

9.Գործնական աշխատանքի բոլոր տեսակները պետք է ապահովեն ինքնուրույն ճանաչողական գործունեություն ծավալելու կարողությունը։

Այսպիսով, դասի գործնական նպատակի ձևակերպման ժամանակ ուսուցիչը պետք է նշի այնպիսի կարողություններ և հմտություններ, որոնք պետք է ձևավորվեն կամ կատարելագործվեն դասի ընթացքում, այնուհետև նշված գործնական նպատակը հստակեցվում է գործնական խնդիրներով։

Գործնական աշխատանքների իրականացումը մայրենի առարկայի դասավանդման ընթացքում

Գործնականաշխատանքըաշակերտիինքնուրույնգործունեությանտեսակ է, որըհնարավորություն է տալիսզարգացնելինքնուրույնճանաչողականմտածողությունը։

Կրթությանզլխավորնպատակըոչմիայնգիտելիքներտալն է, այլնաևդրանքգործնականումկիրառելկարողանալը;Աշակերտըպետք է կարողանակատարելիրենտրվածառաջադրանքը, դնիկոնկրետնպատակ , գտնիդրանքլուծելուճանապարհ, պլանավորիիրանելիքը, ստանաարդյունք և կատարիեզրահանգում։

Գործնականաշխատանքներիժամանակաշակերտըպետքէընտրությանհնարավորությունունենա, կարողանաինքնուրույնառաջադրանքներկատարի ,որըխթանումէաշակերտիստեղծագործականմտածողությունը, հմտությունը, երևակայությունը, իմացականհետաքրքրությունը։[1]

Խմբային գործնական աշխատանքն ավելի արդյունավետ է դարձնում ուսուցման գործընթացը՝ նպաստելով սովորողների համագործակցային և հաղորդակցական կարողությունների զարգացմանը: Խմբային գործնական աշխատանքները աշակերտի մոտ զարգացնում են կարևոր մարդկային հատականիշներ՝ համագործակցել, լսել և հարգել դիմացինի կարծիքը, պատասխանատվություն կրել խմբի համար: Նման գործնական աշխատանքների մասին կարծիքս դրական է: Նույնիսկ ամենաթույլ աշակերտը թեկուզ փոքր, բայց որոշակի ներդրում կունենա տրված առաջադրանքը կատարելու համար:

Ինչպես գիտենք՝ ձևավորող գնահատման հիմնական նպատակը ուսուցման և ուսումնառության բարելավումն է, ինչը հնարավոր է սովորողի՝ սեփական կրթության մեջ ակտիվ դերակատարում ունենալու պարագայում: Մասնակից լինելով սեփական ուսումնառության պլանավորման, իրականացման և վերլուծության փուլերին՝ սովորողը նպատակային սովորում է սովորել:

Գործնական աշխատանքը ընթացիկ գնահատման արդյունավետ տեսակներից է Հանրակրթության պետական նոր չափորոշչով սահմանված 8 առանցքային կարողունակությունների զարգացումն ապահովելու համար:

Գործնական աշխատանքներ կիրառվում են բոլոր ուսումնական առարկաների շրջանակում՝ անպայմանորեն կառուցելով առարկայի չափելի վերջնարդյունքների վրա, ինչն էլ պայմանավորում է առաջադրանքի և աշխատանքի տեսակի ընտրությունը:

Գործնական աշխատանքների դասակարգման հիմքում դրվում է սովորողի գործունեության ձևը, և ըստ այդմ գործնական աշխատանքները բաժանվում են 3 խմբի՝

- *վերարտադրողական*, որոնք հնարավորություն են տալիս ցուցադրելու՝ ինչ է սովորել և ինչ է կարողանում անել սովորողը (օրինակ՝ քարտեզի վրա ցույց տալ քաղաքներ, գետեր, լճեր և այլն),
- *մասամբ որոնողական*, երբ սովորողը պետք է ոչ միայն ցույց տա՝ ինչ է սովորել և ինչ է կարողանում, այլև կատարի լրացումներ, լուծի իրեն առաջադրված խնդիրը (օրինակ՝ տրված տեղանունները, գետերը, լճերը և այլն պայմանական նշաններով պատկերել քարտեզի վրա),
- *ստեղծագործական*, երբ սովորողը ինքը պետք է ինքնուրույն կամ խմբի անդամների հետ լուծում գտնի առաջադրված խնդրի համար՝ ցուցաբերելով կարողունակությունների զարգացման որոշակի մակարդակ (օրինակ՝ կազմել տեղանքի քարտեզը,

---

[1] Лийметс Х. И., Групповая работа на уроке. -М., Знание, 2010

ինչիհամարսովորողըպետքէդրսևորիոչմիայնմեկ, այլմիքանիառարկաների, այլևվերառարկայականհմտություններ):[2]

Վերոնշյալիցարդենպարզէդառնում, որգործնականաշխատանքներըբազմազանեն՝պաստառիձևավորումիցմինչևէքսկուրսիայիընթացքումտեսածիուլսածիներկայացումաղյուսակի, ֆիլմի, ակնարկիտեսքով, երգիհորինումիցմինչևնախագծիիրականացում, արդյունքներիներկայացումուկիրառում:

Նշվածգործնականաշխատանքներըկարողենիրականացվելինչպեսանհատապես, այնպեսէլխմբայինաշխատանքիշրջանակում, դպրոցում, տանըկամայլվայրում, գնահատվելմիավորովկամբառայինբնութագրումներով: Արդյունքներըկարողեններկայացվելսովորողիկամսովորողներիխմբիընտրությամբ՝նպատակիցելնելով:

Որպեսգործնականաշխատանքիտեսակներկայացնենքդերակայինխաղը, որնունիկիրառմանլայնհնարավորություններևհաճախությունուսումնականտարբերառարկաներիշրջանակում: Սակայնպետքէանկեղծորեննշել, որդերայինխաղըոչմիշտէկիրառվումնպատակային, կամորավելինիշտկլինիասել՝ոչմիշտէլիարժեքորենիրացվումդերայինխաղիներուժը: Այնիրականումշատավելիլուրջուլայնհնարավորություններէտալիսյուրաքանչյուրսովորողիիմացականևհուզակամայինորակներիզարգացման, քննադատականմտածողության, իրավիճակումկողմնորոշվելու, ինքնարտահայտվելուևինքնադրսևորվելուհամար:

Պետքէիրավամբնշել, որդերայինխաղնիրմեջամփոփումէգործնականաշխատանքներիբոլոր 3՝վերարտադրողական, որոնողականևստեղծագործականտեսակներիտարրեր: Դերայինխաղինպետքէվերաբերվելոչթեժամանցի, այլգործնականբազմափուլաշխատանքի, որիյուրաքանչյուրփուլլուծումէկոնկրետնպատակներ: Հետևաբար, անհրաժեշտէհանգամանորենպլանավորելդերայինխաղը՝նախապեսսահմանելովնպատակ, ձևակերպելովչափելիվերջնարդյունքներ:

Հանպատրաստիցդերախաղիդեպքումհակառակը՝պետքէապահովելսովորողներիազատությունը:

Դերախաղերըսովորաբարիրականացվումեն 3 փուլով՝նախապատրաստման, բունխաղիևանդրադարձի:

Առաջին՝նախապատրաստմանփուլումքննարկվումենայնկանոնները, որոնքպետքէպահպանվենդերայինխաղիընթացքում: Բաժանվումենդերերը,

---

[2]Տեր-ԳրիգորյանԱ. Ե., Մանկավարժականդիմանկարներ,գիրքԲ, ԷդիթՊրինտ, -Եր, 2007

նշանակվումենդիտորդներըևստանումդիտարկմանհստակառաջադրանք:Դերակատարներըկարդում/մտածումենիրենց դերերիմասին:

Երկրորդ՝խաղիփուլումխաղացողներըստանումենիրենցդերերըևկատարումդրանք՝կախվածիրավիճակից՝կիրառելով ձեռքբերվածհմտությունները:Մյուսներըկատարումենիրենցդիտորդականհանձնարարությունը:

Երրորդ՝անդրադարձիփուլումխաղացողներնառաջինհերթինարտահայտումենխաղիընթացքումիրենցունեցածզգացմունքները: Դիտորդներըներկայացնումենիրենցդիտարկումները: Հետոխոսվումէդերախաղիժամանակկայացրածորոշումներիուգործողություններիմասին, ևաշխատանքնամփոփվումէեզրակացություններով:

Ցանկացածդերախաղիհամարկանհստակկանոններ, որոնցպահպանումըհնարավորությունկտաարդյունավետաշխատելուևհետագայումէլբարելավելուարդյունքները, ինչնէլհենցձևավորողգնահատմաննպատակնէ: Այդկանոններիցեն, օրինակ, որուսուցիչըակտիվդերչիխաղումդերայինխաղիմեջ: Նահոզէտանում, որմասնակիցներըպահպանենսահմանվածկանոնները, հետևումէընթացքինևանհարկիչիմիջամտումդերախաղին: Կամ՝որմասնակիցներըորևէդերստանձնելուպարտավորությունչունեն, կարողենընտրելդերկամլինելդիտորդ: Կարևորկանոնէ, որսովորողներըհստակտարանջատենխաղիկերպարինդերակատարիցևայլն:[3]

Դերախաղիարդյունավետությունըապահովելուհամարհարկավորէ, որուսուցիչըհասկանալիևպարզձևակերպիխաղիիրահանգները, դերերիվերաբերյալցուցումներըշարադրիայնպես, որսովորողներըանձնականնախաձեռնությանհնարավորությունունենան: Միաժամանակայնպիսիպահանջներդնի, որոնքկնպաստենդերախաղիմիջոցովուսումնականնպատակիհասնելուն, խաղընտրիտարիքայինխմբինհամապատասխան, նախապատրաստիհամապատասխանպարագաներևայլն:

Բնականաբար, պետքէպատրաստլինել, որդերախաղըմիշտչէ, որհաջողէանցնելու, հնարավորէ, որկլինենորոշակիդժվարություններ: Օրինակ՝սովորողներըկարողենկաշկանդվելխաղիժամանակ:Այդդեպքումանհրաժեշտէնրանցազատելսխալվելուվախից: Առաջադրանքինընտելանալուհամարսովորողներինորոշակիժամանակէանհրաժեշտևկարիքչկանրանցվրաճնշումգործադրելու:Եթե դերախաղերըպարբերաբարկազմակերպվեն, բոլորսովորողներըաստիճանաբարկգիտակցենդրանցկարևորությունը: Հնարավորէ,

---

[3]ԳյուլամիրյանՋ.Հ., Հայոցլեզվիտարրականուսուցմանմեթոդիկա, - Եր.: ‘Զանգակ97’, 2009

որսովորողներըթերահավատորենմոտենանդերախաղերին:Պետքէնրանցբացատրելդերախաղերիկարևորությունընաև ապագայումմասնագիտականհմտություններձեռքբերելուհարցում:

Դերայինխաղիգնահատումնիրականացվումէբոլորայնչափանիշներինհամապատասխան, որոնքսահմանվածենբանավորխոսքիհամար: Թերևսայսդեպքումկարելիէորպեսլրացուցիչչափանիշավելացնելբեմականկամդերասանականխաղը: Դերախաղիգնահատմանսանդղակաշարը՝ռուբրիկըներկայացվածչափանիշներինհամապատասխանկներկայացնենքառ անձին:

Կարևորէպահպանելձևավորողգնահատմանբաղադրիչներիամբողջականությունընուհաջորդականությունը: Միշտպետքէհիշելհետադարձկապիմասին. առհասարակցանկացածաշխատանքիցհետոանհրաժեշտէքննարկելարդյունքները, որպեսզիսովորողներըհնարավորությունունենանարժևորելուաշխատանքիստեղծագործականևինքնատիպմոտեցումնե րը:[4]

Ուսուցմանգործնականմեթոդներ – աշակերտիգործունեությանայնպիսիտեսակէ, որիժամանակգործնականաշխատանքների (գրավորևբանավորվարժություններ, գործնականևլաբորատորաշխատանքներ, ինքնուրույնաշխատանքներիորոշտիպեր) կատարմանընթացքումտեղիէունենումգործնականկարողություններիևհմտություններիձևավորումևկատարելագործո ւմ:

Դասիվերջումաշակերտներինտրվումէառաջադրանք, որիկատարմանընթացքում, գիտելիքներիպակասիկամժամանակիսղությանհետկապված, պետքէառաջանանդժվարություններ:Սանշանակումէ, որաշխատանքըպետքէշարունակելհաջորդդասին:Այսպիսովդասիթեմանկարելիէձևակերպելնախորդդասին, իսկհաջորդդասինմիայնվերականգնելհիշողությանմեջևհիմնավորել:Դասինպատակներըձևակերպելուհամարկարելի էօգտագործելբազմաթիվհնարքներ, որոնքտրվածենպետականչափորոշիչիհիմանվրագրվածմեթոդականգրականությանմեջ՝բերելօրինակներ, կազմելպլան, գրելալգորիթմը, համեմատել, կարողանալ, իմանալևայլն:[5]

Այսպիսովդասիգործնականնպատակիձևակերպմանժամանակուսուցիչըպետքէնշիայնպիսիկարողություններևհմտութ յուններ, որոնքպետքէձևավորվենկամկատարելագործվենդասիընթացքում,

---

4 Львов М. Р. Школа творческого мышления.- М., Дидакт, 2008

5 ԳյուլամիրյանՋ. «Խմբայինաշխատանքը՝ որպեսուսուցմանստեղծագործականհետազոտականուղղվածությանապահովմանմիջոց. Իրականացմանմեթոդիկա՝: ՝Նախաշավիղ՝, 2001

այնուհետևնշվածգործնականնպատակըհստակեցվումէգործնականխնդիրներով:Մեկգործնականնպատակըկարելիէիր ականացնելմիքանիդասիընթացքում, իսկգործնականխնդիրներըլուծվումենկոնկրետդասիընթացքում:

Գործնականաշխատանքխմբով

Առարկան՝ մայրենի

Թեման՝ <<Իմսիրելիկենդանին>>

Աշխատանքիձևը՝ փոքրիկպաստառկամ 2-3 էջանոցգրքույկ

Նպատակը՝

- Զարգացնելմիմյանցհետհամագործակցելուկարողություններ:
- Սովորեցնելտեղեկատվությունըհամակարգել, առանձնացնելկարևորնուարժեքավորը:
- Մշակելնախագծայինաշխատանքներկատարելուկարողություններ:

Ընթացքը՝

1. Խմբերինտրամադրելհամապատասխաննյութեր՝

- Տեղեկատվությունևնկարներկենդանիներիմասին

/դրանքհավաքվումենթեմայիընթացքումաշակերտներիմիջոցով/

- Բառարան /անհրաժեշտությանդեպքումանծանոթբառերիբացատրությանհամար/
- Գունավորթղթեր, սոսինձ, մկրատ, գունավորգրիչներ, պաստառ:
- Գեղարվեստականստեղծագործություններկենդանիներիմասին / բանաստեղծություններ, հանելուկներ՝

դրանքնույնպեսհավաքվումենթեմայիընթացքումաշակերտներիմիջոցով, սակայնուսուցիչըևսպետքէունենահամապատասխաննյութերիհավաքածուներ/

- Գիտելիքներիշտեմարաններ,

մանկականհանրագիտարաններևայլգիտահանրամատչելիգրականութուներեխաներիտարիքինհամապատասխան:

2. Աշխատանքներիկատարմանքայլաշար՝ հրահանգներիքարտ՝

- Ընտրելկենդանուն
- Տեսակավորելնյութերը, նկարները, գեղարվեստականստեղծագործությունները
- Որոշելաշխատանքիձևը՝ պաստառկամգրքույկ
- Խմբումկատարելաշխատանքիբաժանում /այստեղհնարավորէուսուցչիմիջամտությունը/

3. Բունաշխատանքը՝

- Ձևավորելգրքույկիկազմըկամպաստառիվերնագիրը

- Կենսագրականբանաստեղծություն

-անունը / այլանվանում/

- տեսակը

-բնորոշարտաքինառանձնահատկություններ

-բնավորությանառանձնահատկություններ

-որտեղևինչպիսիպայմաններումէապրում

-ինչովէսնվում

-քանիձագէունենումևինչպեսէխնամումձագերին

- Ներկայացնելհանելուկներևբանաստեղծություններ
- Հորինելհանելուկկամքառատողկենդանումասին
- Վերջինմասումգրելաշխատանքըկազմողներիանունները:

Ծանոթություն՝2-րդդասարանումնմանաշխատանքներիկարելիէմասնակիցդարձնելնաևծնողների / յուրաքանչյուրխմբումմեկծնող/:

Թեմայիդասանյութերիդասավանդմանընթացքումպաբերաբարպետքէհանձնարարելլրացուցիչփոքրիկհանձնարարություններ, որոնքհիմքկհանդիսանանմանգործնականաշխատանքներանցկացնելուհամար/:

Նմանձևովկարելիէկազմակերպելնաևգործնականաշխատանքներ<<Իմսիրելիթռչունը>>, <<Իմսիրելիծաղիկը>>թեմաներով:

Գործնականաշխատանք 2

1. Տրվածբառազույգերիարմատներըտեղափոխելով՝նորբառերստացի՛ր (օրինակ՝բարեժպիտ, մանկամիտ — բարեմիտ, մանկամժպիտ): Ստացվածբառերիիմաստներըբացատրի՛ր:

ա) Ջրահարս, ծովանկար, — ջրանկար, ծովահարսբ) ժանգապատ, արծաթագույն, — Արծաթապատ, ժանգագույնգ) հողմածին, ջրաղաց, — ջրածին, հողմահացդ) զորագունդ, երկրամաս — երկրագունդ, զորամաս:

2. Տրվածբառերըգործածելով՝պատմությո՛ւնհորինիր:

Կառուցել, սուր, լուր, մուր, կտոր, կուտակել, կարաս, կա-տար, կտուր, կապիկ, կատու:

Լինումէչիլինումմիկենդանաբանականայգիէլնում:ԱզինկառուցելէրհանրահայտճինարարլյուկոՊեկը:Նա, ունէրմիՍուր, որընրանկենդանիներիմասինլուրէրհայտնում:Հանկարծնահիմացավ, որթեմիկտորբանանտալամենօրկապիկին, նայլևսոչինչչիուտի:ԱյդիմանալուցհետոնաԲանանկուտակեց, կենդանաբանականայգուկապիկի,

Նարեկիհամար:Նավերցրեցմիկարասևայնտեղլիքըբանանլցրեց:Նատարավևայդկարասըթաքցրեցկենդանաբանական յգուարձանաքաղաղիկատարիետևում, իսկ, մյուսկենդանիներկերըթաքցրեցկտուրիվրա:ԼյուկոՊեկըամենօրիրկատվիևկապիկիհետ, ստուգումէր, կերերըտեղո՞ւմէր:

3. Տրվածբառերըերեքխմբիբաժանի՛ր(գոյական, ածական, բայ) ևայդխմբերիտարբերությունըբացատրի՛ր:

Ծաղիկ. ջինջ. վազել. բուրավետ. մեծ. ժամացույց. թրթռալ. թիավարել, ջուր. ջրոտ. ուրախ. ջրել. սար. մարդ. գնալ, ծաղ-կավետ. Հրաշալի. երեխա. լողալ. վազվզել. մաքուր. նավաստի. օձ, ճկուն. սողալ, իջնել,՛բացվել, չխկչխկալ, Սև. Ինքնաթիռ, առվակ. պայծառ, գոռգոռալ, գարուն, բարձրանալ, սպիտակ, թիթեռ, պահակ, նավակ. Գաղտնի, պահել, հատիկ, ոսկեզօծ, Ոսկեզօծել, երկաթյա:

Գոյական՝(ԻՆՉհարցինպատասխանողբառեր) Ծաղիկ, ժամացույց,ջուր, սար, մարդ,երեխա, նավաստի, օձ, ինքնաթիռ,առվակ, գարուն, թիթեռ, պահակ, նավակ, հատիկ:

Ածական՝ (ԻՆՉՊԻՍԻհարցինպատասխանողբառեր) ջինջ, բուրավետ, մեծ,ջրոտ,ուրախ, ծաղկավետ, հրաշալի, մաքուր, սև, պայծառ, սպիտակ, գաղտնի, ոսկեզօծ, երկաթյա:

Բայ (ԻՆՉԱՆԵԼհարցինպատասխանողբառեր) վազել, թրթռալ, թիավարել, ջրել,գնալ, լողալ, վազվզել, սողալ, իջնել, բացվել, չխկչխկալ, գոռգոռալ, բարձրանալ, պահել,ոսկեզօծել:

Տարրականդասարաններումինքնուրույնաշխատանքըբավականինմեծդերունշանակությունունի:

Ինքնուրույնէհամարվումայնաշխատանքը,

որիընթացքումսովորողներըպարզորոշպատկերացնումենաշխատանքինպատակը,

դրակատարմանկարգըևկատարումենայն՝ առանցուսուցչիանմիջականմասնակցության:

Ինքնուրույնաշխատանքըդիտարկվումէորպեսուսուցմանմիջոց:

Տարրականդասարանումինքնուրույնաշխատանքիհանցկացումնունիորոշակիառանձնահատկություններ:

ՈՒսուցիչներըհաճախկիրառումենաշակերտներիակտիվությունըխթանողհնարներ, ևհամարումեն, որիրենքկազմակերպեցինինքնուրույնաշխատանք: Անկասկած, այդհնարներիկիրառմամբնրանքսովորեցնումենաշակերտներինինքնուրույնաշխատել,բայցայնդեռինքնուրույնաշխատանքչէ:

Նախ տեսնենք, թե ինչ են իրենցից ներկայացնում ինքնուրույնություն և ինքնուրույն աշխատանք արտահայտությունները: Ինքնուրույնությունը անհատի անձնային որակ է, իսկ ինքնուրույն աշխատանքը՝ ուսումնական աշխատանքի ձև:

Ինքնուրույնության և ինքնուրույն աշխատանքի միջև գոյություն ունի սերտ կապ: Ինքնուրույն աշխատանքը մի կողմից արդեն ձեռք բերված ինքնուրույնության արտահայտումն է, մյուս կողմից՝ ինքնուրույնության զարգացմանը նպաստող միջոց: Այսինքն՝ ինքնուրույն աշխատանքը նպաստում է ինքնուրույնության ձևավորմանը՝ որպես անհատի որակ: Ինքնուրույն աշխատանքները զարգացնում են սովորողների տրամաբանությունը, ճանաչողությունն ու ակտիվությունը:

Կարելի է ասել, որ ինչպես դպրոցում, այնպես էլ ողջ կյանքի ընթացքում սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի ընթացքում են զարգանում գիտելիքների յուրացման գործընթացն իրականացնող ճանաչողական կարողություններն ու հմտությունները:

Գաղտնիք չէ, որ արդի ժամանակաշրջանում տարրական և միջին դասարաններում ուսումնասիրության միջև գոյություն ունի անջրպետ: Այս երևույթի պատճառները բավականին շատ են, սակայն դրանցից մեկն էլ կարելի է համարել տարրական դասարաններում դասավանդող ուսուցիչների՝ կրտսեր դպրոցականների ինքնուրույն աշխատանքի հմտությունների ձևավորման վրա ոչ բավարար ուշադրության պակասը:

Եզրակացություն

Նույնիսկբազմաթիվփորձառուսուցիչներկազմակերպելովսովորողներիուսումնականգործունեությունը` չենխթանումնրանցակտիվությանզարգացմանը:

Այդպիսիուսուցիչներիցաշակերտըկարողէօգնությունստանալառաջինիսկդժվարությանդեպfում:

Այդպեսաշակերտնայլևսառանձնապեսակտիվությունչիդրսևորումխնդիրներիլուծմաննպատակովինfնուրույնուղինե րիորոնմանգործում: Աշակերտներինտրվումէպատրաստիարդյունfը, չնայածորնակարողէինfնուրույնորոնելայն: Երբեմնէլուսուցիչըչիհետաfրfրվում, թեինչպեսէաշակերտըգրելհարցիպատասխանը, այլսահմանափակվումէարդյունfներիճշտությանստուգումով, ինչըչիբարձրացնումաշակերտիհետաfրfրությունը` առաջադրանfիկատարմանհամարտարբերուղիներիորոնմանգործում:

Տարրականդասարաններումդասերիընթացfումգերակշռումէուսուցմանճակատայինփրոնտալձևը, երբաշակերտներիգործողություններըհիմնականումկախվածենուսուցչիանմիջականհրահանգներից: Այդգործողություններըհիմնականումկատարվումենգրատախտակիմոտ: Այսպիսիգործողություններըարգելակումենէրեխաներիզարգացումը, ևարդեն V դասարանումսովորողներըհայտնվումենանօգնականվիճակում` զրfիշուրջիրականացվողինfնուրույնաշխատանfի, առաջադրանfներիինfնուրույնլուծման, ստեղծագործականբնույթիաշխատանfներիկատարմանընթացfում: Առաջադրանfներիծավալընրանուժերիցվերէդառնում, աշխատանfիտեմպը` դանդաղ:

Ինfնուրույնաշխատանfիհմտություններըչենձևավորվումինfնիրենց, դրանfանհրաժեշտէձևավորելևդրանումհսկայականդերունիուսուցիչը: Երեխաներիինfնուրույնությունըզարգանումէաստիճանաբար, դասիցդաս, դասարանիցդասարան:

Օգտագործվածգրականությանցանկ

1. ԳյուլամիրյանՋ. «Խմբայինաշխատանfը` որպեսուսուցմանստեղծագործականհետազոտականուղղվածությանապահովմանմիջոց. Իրականացմանմեթոդիկա`: ՙՆախաշավիղ՚, 2001
2. Գյուլամիրյան Ջ.Հ., Հայոցլեզվիտարրականուսուցմանմեթոդիկա, - Եր.: ՙԶանգակ97՚, 2009
3. Տեր-ԳրիգորյանԱ. Ե., Մանկավարժականդիմանկարներ,գիրfԲ, ԷդիթՊրինտ, -Եր, 2007
4. Лийметс Х. И., Групповая работа на уроке. -М., Знание, 2010

5. Львов М. Р. Школа творческого мышления.- М., Дидакт, 2008